

jącą doniosłość aksjologiczną można dostrzec wymiar ekologiczny, biopsychiczny, cywilizacyjny, duchowo-kulturowy, polityczny, społeczny i religijny.

Następne trzy kolejne referaty poświęcone były propozycjom normatywnym. Ks. T. Slipko w wystąpieniu pt. *Normatywne propozycje współczesnej etyki marksistowskiej w Polsce* (s. 67—85) przedstawił antropologiczne założenia tej etyki. Następnie zarysował podstawy moralności w normatywnych propozycjach etyki marksistowskiej oraz z szczegółowych propozycji omówił wzór osobowy, problemy wojny i pokoju, ocenę postępu i cywilizacji technicznej i zagadnienie etyki zawodowej.

Kolejny referat pt. *Pozamarksistowska etyka niezależna w Polsce* (s. 87—118) przedstawił ks. S. Olejnik, w którym po ustaleniu pojęcia etyka „niezależna” omówił w czterech etapach historycznych rozwój tego kierunku etyki. Wydzielili on: dziewiętnastowieczny ewolucjonizm etyczny, obronę uniwersalizmu na początku XX wieku (prądy etyki narodowej), dwudziestolecie międzywojenne oraz ostatnie trzydziestolecie. Szczególnie interesująca jest ostatnia część jego wystąpienia sympatyzująca polską etyką niezależną doby współczesnej. Ostatni referat tej grupy ks. B. Inlendera pt. *Istota moralności chrześcijańskiej* (s. 119—129) nakreślił pojęcie, odrębności, swoisty charakter oraz istotę tej moralności w znaczeniu historycznym, rzeczowym i życiowym.

Ostatnie dwa referaty poświęcone są nauczaniu teologii moralnej w dobie obecnej. Ks. Z. Perz w referacie pt. *Autentyczny przekaz etyki chrześcijańskiej* (s. 131—139) wskazał na nieodzowność autorytetu zewnętrznego oraz autorytetu sumienia. Podkreślił jednocześnie moc wiążącą ogólnych norm moralnych oraz wartość osobistego zaangażowania w przekazie etyki chrześcijańskiej. Swoistą kontynuacją tych myśli było wystąpienie ks. J. Kowalskiego pt. *Wartości humanistyczne i ich aktualny przekaz w etyce chrześcijańskiej* (s. 141—158). Zasadnicze wskazania dotyczące tego zagadnienia domagają się obrania za punkt wyjścia konkretnego życia, ujmowania zjawisk moralnych w ich całości oraz brania pod uwagę całego człowieka.

Całość drugiej części prezentowanych akt zamyka wybór głosów w dyskusji ogólnej. Stanowi ono swoiste przejście do trzeciej części zbioru poświęconej obradom w grupach roboczych. Poszczególne grupy dyskusyjne zajmowały się zagadnieniami: metaetycznymi, małżeństwa i rodziny, sprawiedliwości, pokoju i rozwoju oraz osoby ludzkiej, wolności i manipulacji.

Akta Kongresu teologów moralistów polskich ukazują się w formie powielanej. Wykonanie budzi jednak pewien niedosyt tak w zakresie poligraficznym, jak i estetycznym. Z pewnością częściowo usterki te wynikają z niedoskonałości i zużycia maszyny powielającej. Występujące braki w poszczególnych egzemplarzach mają charakter bardzo zróżnicowany pod względem natężenia.

Gniezno—Lublin

Ks. ANDRZEJ F. DZIUBA

Ks. ADOLF ZIMMERMANN, *Radujcie się, Kazania niedzielne i świąteczne na rok A, B i C*. Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań 1978, s. 312.

Powyższe kazania przetłumaczył z języka niemieckiego ks. Jan Hojnowski SCJ w oparciu o uprzednio wydane dzieło: *FREUET EUCH. Sonntags- und Festtags-predigten. Reihe A, B, C*. Verlag Herold, Wien — München 1971—1972.

Autor kazań ks. A. Zimmermann pracuje przy katedrze św. Stefana we Wiedniu, gdzie je też wszystkie wygłaszał. Nie wymagają one do-

datkowych objaśnień, gdyż są nadzwyczaj przejrzyste w swej budowie, oparte na cytacie z ewangelii przeznaczonej na daną niedzielę czy święto, a nadto są bogato ilustrowane problemami egzystencjalnymi zaczerpniętymi z codziennego życia. Publikacja tych kazań może posłużyć do konfrontacji naszego rodzimego kaznodziejstwa ze słowem Bożym głoszonym za granicą.

Kazania były drukowane już we wszystkich krajach o zasięgu języka niemieckiego, a więc obok Austrii, także w Republice Federalnej Niemiec, w Niemieckiej Republice Demokratycznej oraz w Szwajcarii, zjednując sobie wszędzie życzliwe przyjęcie. Autor z radością powitał inicjatywę udostępnienia wspomnianych kazań w przekładzie polskim, gdyż osobiście czuje się spokrewniony z naszym narodem, darząc naszą Ojczyznę wielkim szacunkiem i sympatią.

Kazania czasem nawiązują do konkretnych sytuacji w stolicy Austrii, charakterystycznych dla tamtejszych stosunków społeczno-politycznych. Te nieliczne zresztą odniesienia do obcych nam duchowo wydarzeń czy tradycji, wymagają — rzecz oczywista — na gruncie polskim swoistej adaptacji i nie mogą być dosłownie wygłaszane. Celowość jednak wydania tego rodzaju kazań jest w pełni uzasadniona z uwagi na permanentny brak nowych zbiorów kazań, dostosowanych do zreformowanego układu czytań mszalnych.

Poznań

KS. STANISŁAW RUMIŃSKI

KSIĄŻKI NADEŚLANE DO REDAKCJI

1. *Atanazy św., Apologia*. Tłumaczenie, wstęp i opracowanie ks. Jan Ożóg TJ, W-wa 1979, ATK, s. 220
1. *Augustyn św., O nauce chrześcijańskiej sprostowania*. Tłumaczenie, wstęp i opracowanie Jan Sulowski, W-wa 1979, ATK, s. 301
3. *Bibliografia piśmiennictwa oblężenia Jasnej Góry w roku 1655 oraz jej obrońcy o. Augustyna Kordeckiego za lata 1655—1975*; oprac. Henryk Czerwień i Janusz Zbudkiewicz, W-wa 1979, ATK, s. 208
4. *Fąka Marian ks., Normy ogólne kanonicznego procesu sądowego*, cz. II, W-wa 1978, ATK, s. 260
5. *Gründel Johannes, Rozważając Dekalog*. Przekł. Bernard Białecki, W-wa 1978, PAX, s. 157, zł 45
6. *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej*. Materiały i studia pod red. ks. Franciszka Stopniaka t. III, z. 2, W-wa 1978, ATK, s. 428
t. VII, z. 3, W-wa 1978, ATK, s. 404
7. *List do Galatów*. W: *Pismo święte Nowego Testamentu*. Wstęp, przekład i komentarz ks. Edward Szymanek TChr, Poznań—W-wa 1978, Pallottinum, s. 461, zł 80
8. *List do Rzymian*. W: *Pismo święte Nowego Testamentu*. Wstęp, przekład i komentarz ks. Kazimierz Romaniuk, Poznań—W-wa 1978, Pallottinum, s. 349, zł 140
9. *Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską: 1939—1945*, red. ks. W. Jacewicz i ks. J. Woś SDB, z. IV, W-wa 1978, ATK, s. 584